

Kroonlezing 2024

Op woensdagavond 13 november werd in het Stadhuis van Delft de Kroonlezing 2024 gehouden. De lezing vond plaats tijdens de Klimaatweek ter gelegenheid van het tweede lustrum van de Belangenvereniging Binnenstad Noord.

Inleiding door Anouk Creusen, Belangenvereniging Binnenstad Noord. Bomen met gezonde, brede kronen bieden schaduw en verkoeling en dragen bij aan betere luchtkwaliteit en biodiversiteit. Bomen hebben het moeilijk in de binnenstad. Door kennis te delen over klimaat, bomen, planologie en biodiversiteit, hopen we gedragsverandering te stimuleren en een breed draagvlak te creëren voor duurzaam en waardevol groen in de stad.

De Kroonlezingen

Aanpassen aan klimaatverandering door prof. dr. Marjolijn Haasnoot, Deltares, Universiteit van Utrecht en lid Wetenschappelijke Klimaatraad.

Het klimaat verandert snel en dit geeft toenemende risico's op het gebied van hitte, waterschaarste, voedselzekerheid en overstromingen. Adaptatie beperkt de gevolgen en er is veel mogelijk. Adaptatie is effectiever met lange termijn planning. Een stad kan hittebestendiger worden gemaakt door vergroening, zonwering, ruimtelijke inrichting en een goede (zwem)waterkwaliteit. De klimaatverandering gaat sneller dan het huidige tempo van adaptatie. De baten van adaptatie zijn niet altijd direct zichtbaar en leveren weinig politiek gewin op korte termijn. Adaptatie vraagt om daarom om politiek leiderschap met visie en doorzettingsvermogen.

De kroon in het verleden door dr. René van der Velde, universitair hoofddocent, leider van onderzoeksgroep urban forestry van de Faculteit Bouwkunde van de TU Delft. De onderzoeksgroep heeft de wordingsgeschiedenis van het bomenareaal in Delft kaart gebracht en de daarbij behorende functies en structuren. Het resultaat de Atlas van bomenstad Delft verschijnt in 2025. Bomen kunnen ook op basis van plaats of functie in de stad een naam krijgen, zoals marktboom, grachtenboom, parkboom, wandelboom, sportboom of beleidsbos. Andere plaats of functie leidt ook tot andere configuraties van bomen of andere boomvormtypes. Bomen en struiken hebben een significante bijdrage aan het beperken van hitte in steden. Er zijn grote verschillen in de fysieke kenmerken van bomen, die leiden tot verschillen in hun impact op verschillende hittewaardes. De conditie van een boom heeft invloed op hun fysieke kenmerken en hun impact op verschillende hittewaardes.

De reflectie van experts

Duurzame groene en verkoelende leefomgeving in de opwarmende stad door dr. Diny Tubbing, Stadsecoloog van Delft en senior beleidsadviseur ecologie en groen.

Met de Visie groen & ecosysteem, de stad als ecosysteem wil Delft in 2040 een natuurinclusieve, gezonde, klimaatbestendige stad hebben in 2040. Bomen spelen hierbij een grote rol, vandaar dat de 3-30-300 regel uitgangspunt is. Het gaat niet alleen om het aantal schaduwbomen, maar ook om de stad als ecosysteem. Kies daarom inheemse beplanting passend bij de grondsoort en grondwaterstand en die inspelen op klimaatverandering.

Samen maken we de regio Delfland klimaatbestendig door Rob van der Most, Coördinator klimaatadaptatie Hoogheemraadschap van Delfland.

Het klimaat verandert. Het regent meer en in het bijzonder zijn er meer korte, heftige buien. Door de toenemende verharding van het oppervlak wordt water steeds sneller afgevoerd. Daarnaast neemt de waterbehoefte toe door meer verdamping als gevolg van de stijgende temperaturen. Er dreigt een serieus watertekort in ons gebied. De opgave is dus water vasthouden waar het valt. Dat moet gebeuren in de openbare ruimte en op privéterrein.

Bomen in de binnenstad door Ruud Dubbeld, MTD landschapsarchitecten, project Ruimte in de binnenstad.

Binnensteden hebben altijd veel bomen gehad. "Buitenlanders verwonderden zich over de hoeveelheid bomen in de 17e eeuwse stad." Bomen hebben het vaak moeilijk in de hedendaagse binnenstad (toename temperatuur, door de beperkte groeiruimte, de toestand van de ondergrond, de grondwaterstand en het verkeer. Het project Ruimte in de binnenstad wil ook de kwaliteit van de grachtenbomen vergroten. Naast ruimtelijke ingrepen zijn ook er zijn ook technische mogelijkheden om de standplaats te verbeteren, bijvoorbeeld boombunkers.

DE KLIMAATMAAT helpt inwoners van Delft bij het klimaatbestendig maken van hun huis en tuin. Geeft persoonlijke informatie en advies over wat je kunt doen om je buitenruimte klimaatbestendig te maken en biedt ondersteuning bij de realisatie. Het duurzaamheidscentrum De Papaver, viert in 2025 haar lustrumjaar en organiseert in dat kader de verkiezing 'Groenste buurtje van Delft'. Doe mee en win prijzengeld tussen €2.500 en €7.500. Voor informatie zie klimaatmaat.nl.

Gesprek van het publiek en de experts

Wat hebben we te doen? Moderator is Tako Postma, Stadsbouwmeester van Delft.

Een uitgebreide dialoog tussen het publiek en de experts leidt tot een aantal inzichten. Alle aanwezigen hechten een groot belang aan bomen. De toestand van de bomen in de binnenstad is veelal slecht. Het goed gedijen, dus ook de grootte en levensduur van bomen, is sterk afhankelijk van de standplaats: de opbouw en toestand van de ondergrond, de grondwaterstand en de ruimte bovengronds. De standplaats varieert over de binnenstad en daarmee de boomkeuze. Er is reeds veel kennis en ervaring met bomen in relatie tot hun standplaats in de stedelijke omgeving in Nederland. Tako Postma trekt op basis hiervan de volgende twee conclusies:

- Laat een groepje deskundigen een viertal bomen selecteren voor de binnenstad afhankelijk van standplaats en gewenste boomkarakteristieken.
- Volgend jaar is er weer een Kroonlezing waar wij de uitkomst van de selectie bespreken en bezien wat we nog verder moeten doen om ervoor te zorgen dat de binnenstad voldoende gezonde schaduwbomen krijgt.

Frank van Vliet, de aanwezige wethouder Klimaat, Cultuur en Openbare ruimte van Delft geeft desgevraagd aan dat hij deze avond veel heeft geleerd over klimaatadaptatie en de functie van bomen daarbij. En dat het initiatief om geschikte bomen voor de binnenstad te zoeken goed past in de Visie groen & Biodiversiteit, de stad als ecosysteem in 2040.

De lezing werd financieel mogelijk gemaakt door het Fonds 1818, diverse organisaties en de ondernemers van Delft. De sheets van de presentaties zijn te raadplegen op onze [website](#).